

DORINA MARIA PAȘCA

University of Medicine and Pharmacy, Târgu-Mureș

CRITICAL THINKING IN UNIVERSITY DIDACTICS

Abstract: Applying critical thinking in the university teaching act is something new and innovating. The critical thinking has the role of finding the shortest way to develop the thinking of the student, changing in the same time, his attitude towards the study and positive development of his personality.

This is why considered that teaching a class from its practical perspective, has a chance of success from the point of that „something now”, which results from the direct implication in the approached theme. The course developed circularly, applying for each theme a series of specific methods of the critical thinking, stimulating the curiosity, the interest, the implication and creative anxiety of the students, helping the relation time course to evolve under new auspices and principles.

Medicine students lived such an experience at the class „Adults Education”, showing their capacity to be true adults at a given moment.

Keywords: student, critical thinking, university teaching, practical perspective, adults education

Aplicarea elementelor de gândire critică în actul de predare în învățământul universitar, presupune atât noutate cât și inovație. Ea, gândirea critică, are menirea de a găsi „calea cea mai scurtă” spre dezvoltarea gândirii studentului, schimbându-i astfel, în timp, atitudinea față de actul în sine al învățării, cât și al dezvoltării pozitive a personalității sale.

Astfel, am considerat că, realizarea unui curs din perspectiva existenței sale practice, având valențe formative privind educația adulților, are șansa de reușită doar prin acel ceva nou pus pe baza interactivului și a implicării directe în tematica abordată. De aceea, cursul s-a desfășurat circular, aplicând pentru fiecare temă în parte o serie de metode specifice gândirii critice, stimulând la studenți curiozitatea, interesul, implicarea și neliniștea creatoare, făcând ca relația timp-curs, să se deruleze sub noi auspicii și principii.

Privind mediul universitar, M.Ionescu (2000), sublinia faptul că în această situație, educația trebuie să vizeze ca obiective formative speciale, următoarele:

- a) dezvoltarea operațiilor gândirii
- b) dezvoltarea spiritului de investigație științifică, a spiritului critic
- c) formarea și dezvoltarea deprinderilor de activitate independentă
- d) formarea atitudinilor favorabile pentru auto-educare-instruire
- e) educarea permanentă.

Tocmai de la această ultimă remarcă, educarea permanentă, am pornit în a implementa elemente de gândire critică în realizarea abilităților intelectuale ale studenților medicinști vizând „Educația adulților”.

Dar, până la acest deziderat, e necesar a aminti faptul că, așa cum sublinia Ch.Temple (2001): „A gândi critic înseamnă a fi curios, a folosi întrebări și a căuta sistematic răspunsuri. Gândirea critică acționează pe mai multe niveluri, nu numai pentru a stabili fapte, dar și pentru a găsi cauzele și implicațiile. Gândirea critică înseamnă a folosi un scepticism politic, a găsi alternative la atitudini deja fixate, a întreba „Ce-ar fi dacă ...?”. Gândirea

critică înseamnă a adopta o poziție pe baza unei întemeieri argumentate și a o apăra în mod rațional. Înseamnă a ține seama de argumentele celorlalți și a le analiza”.

În acest context, putem aminti faptul că, definiția după Boisvert (1999), gândirea critică poate fi interpretată ca :

- strategie a gândirii
- investigație
- proces.

Reprezentând de fapt, pârgăniile pe care se poate baza gândirea critică în mediul educațional. În cazul studenților, aceștia pot gândi și învăța a deveni valoroși pentru o societate, reușind a fi flexibili și capabili să emită puncte de vedere personale, pertinente și argumentate.

De fapt, educația este forma de adaptare esențială a omului la lume și a lumii la om, adaptarea făcându-se printr-un model interior tridimensional:

- de cunoaștere,
- de apreciere
- de acțiune.

Ea este, totodată, un proces de umanizare prin care indivizii dobândesc noi calități umane, cu ajutorul cărora pot stabili un echilibru relativ stabil în mediul social, cultural, personal și natural.

Acesta este „ambientul” în care studentul medicinist vine în contact cu elementele educației adulților, pornind a identifica sau dacă nu, raporta cele patru aspecte principale și anume:

1. adaptarea ei la necesitățile zilnice: profesionale, familiale și sociale
2. introducerea unor forme și tehnici educative noi
3. organizarea pregătirii și perfecționării celor care lucrează în câmpul educației adulților
4. integrarea învățământului adulților într-un sistem educativ larg, cuprinzător, în cadrul unei concepții educaționale unitare.

Astfel, studentul află că educația adulților se conturează ca efort personal pe care individul, devenit adult, deci stăpân pe instrumentele necesare traiului său în societate, îl face pentru a-și realiza plener propria-i ființă și pentru a fi părtaș al istoriei și colaborator al providenței. Particularizând, St.Bârsănescu aprecia educația adulților ca fiind „etajul al treilea al culturalizării omului alături de școală și universitate”.

Motivat, un asemenea curs a pornit în tematica abordată de la „Construcția valorică a educației adulților” insistând în mod special, prin specific, pe:

- „Triada: adult – sănătate – boală”
- „Adultul și timpul liber”
- „Vârsta și strategia educațională”

determinând la un moment dat, sfera socio-pedagogică căreia i se circumscrie responsabilitatea socială, atât din perspectiva bolnavului/pacientului cât și a medicului, ca diadă a implicării și reușitei.

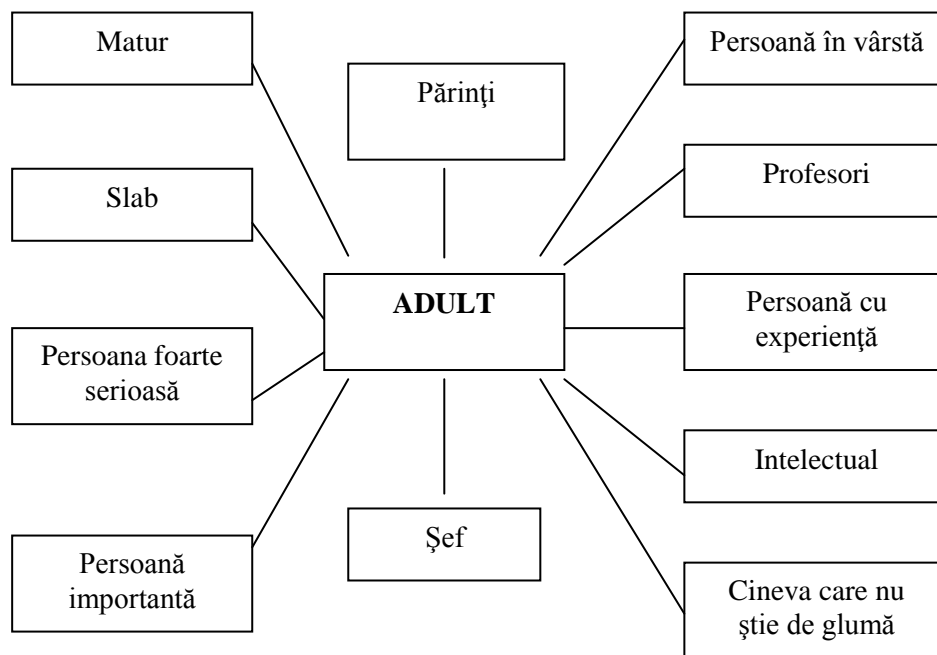
Retoric s-ar putea pune întrebarea: „Și gândirea critică?” De fapt, am considerat că realizarea unui asemenea curs din perspectiva eficienței sale practice, cu valențe formative privind educația adulților, are șansă de reușită doar prin acel ceva pus pe baza interactivului și a implicării directe în tematica abordată. De aceea, practic, cursul s-a desfășurat circular, aplicând pentru fiecare temă în parte, o serie de metode specifice gândirii critice menite a „aduce la rampă”, curiozitatea, interesul, implicarea și neliniștea creatoare, scoțându-l pe student din tipic și amorteală, făcând ca relația:timp-curs, să se deruleze sub noi auspicii și principii.

Feed-back-ul a fost interceptat imediat atât de o parte cât și de cealaltă, manifestându-se atât prin implicarea directă în derularea cursului (făcând apel la cunoștințele avute) cât și prin modul dinamic și antrenant în care rezolvarea unei situații problemă, a avut ca soluție, participarea lor directă, moment în care stima și imaginea de sine a crescut, iar studentul a devenit special.

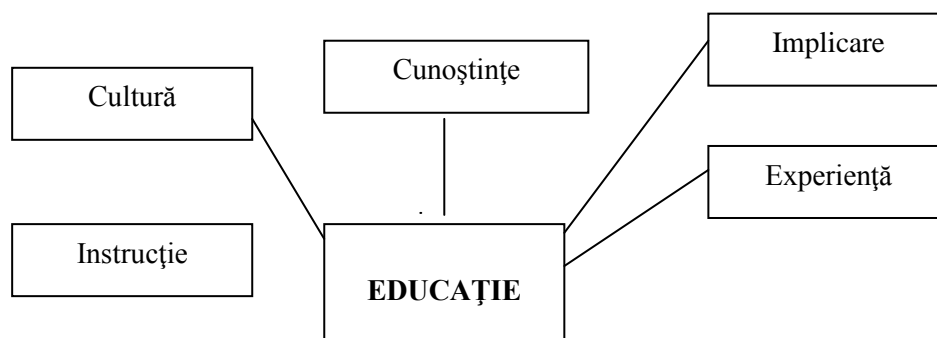
Dintre cele mai apreciate de către studenți metode ale gândirii critice, pot enumera:

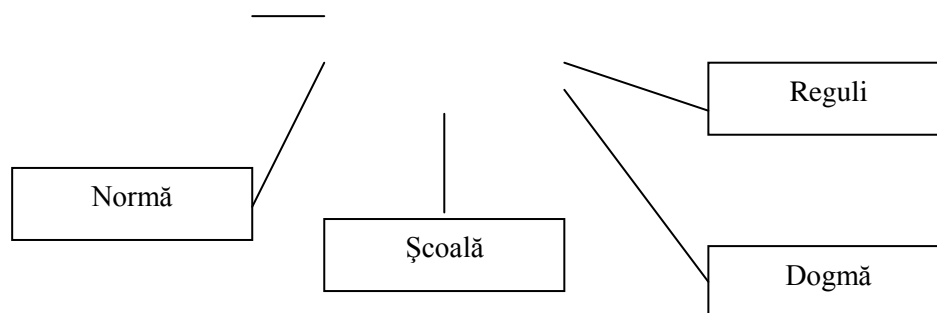
1. CIORCHINELE – unde respectând „regulile” după I.Al.Dumitru (2000):
 - a) scrieți tot ce vă trece prin minte referitor la tema/problema pusă în discuție
 - b) nu judecați/evaluați ideile propuse, ci doar notați-le
 - c) nu vă opriți până nu epuizați toate ideile care vă vin în minte sau până nu expiră timpul alocat; dacă ideile refuză să vină, insistați și zăboviți asupra temei până ce vor apărea unele idei
 - d) lăsați să apară cât mai multe și mai variate conexiuni între idei, nu limitați nici numărul ideilor nici fluxul legăturilor dintre acestea.

În cazul nostru pentru enunțul adult, ciorchinele a pornit de la:

și evident, datorită experienței pe care o au deja, studenții au continuat CIORCHINELE adăugând exprimări noi pentru celălalt cuvânt, educație, putând, la finele exercițiului, a găsi construcție valorică pentru educația adulți

Sub aceleași bune auspicii au fost aplicate și celelalte metode specifice și anume:

2. ESEUL –ținând a sublinia pentru studenți importanța respectării fazelor elaborării și exigențele pentru a fi relevant la tema respectivă.

Astfel, s-a ținut cont de:

- a) clarificarea enunțului temei de tratat
- b) pregătirea abordării
- c) stabilirea planului eseului
- d) redactarea eseului

Eseul și-a găsit aplicabilitate la temele mai sensibile, mai apropiate de pregătirea de specialitate, punând în echilibru responsabilitatea –cunoștințele și respectul uman. Temă ca „Triada:adult –sănătate-boală”, și-a găsit în eseu cea mai perfectă formă atipică de prezentare, contribuind la actul educațional ce vizează persoana adultă.

Și nu lipsită de importanță s-a dovedit a fi în același context al cursului de educație a adulților, folosirea ca metodă a gândirii critice a:

3. DISCUȚIILE – știind cât de importantă este pentru stabilirea adevărului într-o anamneză, a știi să:

- ascuți persoana care vorbește
- pui întrebarea potrivită
- nu-l întrerupi pe cel ce vorbește
- îl încurajezi și să ai o purtare cuvincioasă
- conduci discuția exact în direcția pe care o dorești și mai ales, să accentuezi în mod pozitiv, corectitudinea răspunsurilor cu ajutorul concret acordat pentru radiografierea cât mai exactă a investigației făcute.

Metoda a fost aplicată cu precădere la temele:

- „Vârsta și strategia educațională”
- „Adultul și timpul liber”

Sub un asemenea demers educațional privit din perspectiva aplicării elementelor de gândire critică, am reușit a da viață unui curs care, de la început, putea fi considerat: amorf, insipid, nesigur și foarte puțin atractiv și important.

Evident este faptul că gândirea critică reprezintă, în esență și în permanență, o provocare menită a revigora spiritul și în cazul nostru, a implementa cunoștințe. Și dacă ar fi să subliniem importanța aplicării acestor metode specifice gândirii critice, am putea conchide cu remarcă a unui student, J.V. (făcută prin aplicarea metodei-scriere rapidă):

„La curs am pierdut „noțiunea de timp”c nu și timpul”. Și de fapt remarcă lui spune TOTUL.

Bibliografie:

1. Bernat, S; Chis, V., (2002), *Cooperare și interdisciplinare în învățământul universitar*, Editura Presa Universitară Clujeană , Cluj-Napoca
2. Bernat, S; Chis, V., (2003), *Noua paradigmă universitară: centrarea pe client*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
3. Boisvert, J.(1999), *La Formation de la Pensee Critique. Theorie et Pratique*, De Boeck, Bruxelles
4. Dumitru, I. Al. (2000), *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest Timișoara
5. Lowe, H. (1978), *Introducere în psihologia învățării la adulți* , Editura Didactică și Pedagogică, București
6. Pașca, M.D; Lonean, D (2004), *Explorarea textului literar pentru dezvoltarea gândirii critice la elevi în „Învățământul Primar” nr.2-3, p.45-47*, București
7. Pașca, M.D (2006), *Noi perspective în psihologia medicală*, Editura Ardealul, Tg.-Mureș
8. Scheanu, I. (2004), *Gândirea critică – metode active de predare-învățare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
9. Schiopu, U; Verza, E. (1982), *Psihologia vârstelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București
10. Temple, Ch. (2001), *Gândirea critică în abordarea transcurriculară* , Open Society Institute, New York.